

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
 SVENSKA
 KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 50.

Stockholm den 12 December 1912

5:e årg.

<p>Prenumerationspris: $\frac{1}{4}$ år . . kr. 4: 50 $\frac{1}{2}$ år . . kr. 2: 50 $\frac{3}{4}$ " " " 3: 50 $\frac{3}{4}$ " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Klarabergsgatan 48, två tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgiftningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11-12. Sthlm 1912, F. Englands Boktr.</p>	<p>Expedition och Annonskontor: Klarabergsgatan 48, två tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonpris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: - Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annon bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	--	--	--	--

Allmän pensionsförsäkring.

Kvinnornas ställning.

Ålderdomsförsäkringskommitténs betänkande har för ett par veckor sedan inlämnats till K. M:t. I Dagny för den 28 nov. har förekommit en kortare redogörelse för hufvuddragen i kommittéförlaget.

Vid studiet af de fyra volymerna (tillsammans 1,270 sidor), som innehålla: I) Betänkande och förslag angående allmän pensionsförsäkring, II) Kostnadsberäkningar, III) Öfversikt af svensk och utländsk lagstiftning angående invaliditets- och ålderdomsförsäkring och IV) Statistiska utredningar, måste hvar och en erfara ett starkt intryck af den imponerande arbetsprestation, som föreligger i resultatet af kommitténs verksamhet. Redan den kvantitativa omfattningen medför, att ett bedömande af förslaget i dess helhet måste föregås af ett synnerligen långvarigt och ingående arbete. Genom sin kvalitativa beskaffenhet torde vissa delar däraf undandraga sig icke-fackmäns kritik. Men de sociala och humanitära principer, som tagit sig uttryck i förslaget, både kunna och böra skärskådas af hvar och en som tänker och känner som svensk medborgare. Det är kvinnornas både plikt och rättighet att sätta sig in i och taga position rörande ett förslag, som är så betydelsefullt för de i ekonomiskt hänseende sämst ställda af deras eget kön och som genom sin principiella innebörd starkt berör alla kvinnor. Ålderdomsförsäkringskommittén

har själf — genom att gifva kvinnorna en särställning, hvartill icke finnes något motstycke inom de länder, där socialförsäkringens stora tanke tagit form — berättigat framförandet af kvinnornas speciella intressen i frågan.

Ålderdoms- och invaliditetsförsäkring i utlandet.

Af de europeiska länder, där socialförsäkring i någon form införts, torde Tyskland och England (den engelska lagen om ålderdomspensionering äger stor likhet med Nya Zeelands och Australiens) kunna göra anspråk på det största intresset såsom representerande tvenne utpräglade typiskt olika system.

Karakteristiskt för den tyska riks-försäkringen är att den hufvudsakligen omfattar lönearbetare. Kostnaderna för försäkringen, som är obligatorisk och innefattar såväl invaliditets- som ålderdomspensionering, bestridas dels med statsbidrag, dels med försäkringsavgifter, af hvilka de försäkrade och deras arbetsgivare betala hälften hvar. De försäkrade indelas i fem löneklasser allt efter deras årliga arbetsförtjänst. Såväl avgifternas som pensionernas storlek grunda sig på denna löneklassindelning. Någon indelning efter kön förekommer icke.

I England erhåller — med undantag för vissa

kategorier, personer som under kortare tid än 20 år varit engelska undersåtar m. fl. — hvar och en, både man och kvinna, hvars årsinkomst understiger 378 kr., en årlig pension af 234 kr. Staten bestrider helt och hållet kostnaderna. I England har äfven genomförts en obligatorisk sjuk- och invaliditetsförsäkring omfattande, med undantag för vissa kategorier, alla män och kvinnor i åldrarna 16—65 år, hvilka arbeta för en arbetsgivares räkning. Kostnaderna bestridas dels af staten, dels genom afgifter af arbetsgivare och arbetstagare. Arbetstagarnas afgifter, i hufvudsak lika höga oberoende af årslönen, äro i vissa fall något lägre för kvinnor än för män. Förmånerna innefatta: invalidpension lika för män och kvinnor intill uppnådda 70 år, då ålderdomspensionen inträder i stället; moderskapshjälp (maternity benefit); sjukhjälp till försäkrade gifta kvinnor under de fyra första veckorna efter nedkomsten; samt dessutom sjukhjälp till såväl män som kvinnor under sjukdom, som räcker kortare tid än 26 dagar, då invalidpensionen inträder. Denna sjukhjälp utgår med något högre belopp till männen. Den lilla differensen till männens förmån kompenserar gifvetvis icke kostnaderna för moderskapshjälpen till kvinnorna.

Utrymmesskäl förbjuda oss att ens antydningvis omnämna kvinnornas ställning inom socialförsäkringen i öfriga länder, där sådan är införd. För så vidt vi kunna finna af kommitténs öfversikt af gällande utländsk lagstiftning, förekomma lägre ålderdoms- och invaliditetspensioner för kvinnor endast i samband med lägre försäkringsavgifter för kvinnor än för män. I de förslag om riks försäkring, som sett dagen i våra grannländer Norge och Finland, råder likställighet mellan män och kvinnor. I Danmarks "Lov om Alderdomsunderstöttelse til værdige trengende udenfor Fattigvæsenet," som antogs år 1891, finnas heller icke särskilda bestämmelser för kvinnorna.

Det svenska förslaget.

Enhvar svensk man eller kvinna, med undantag för vissa kategorier, skall genom erläggande af årliga pensionsavgifter och med bidrag af allmänna medel försäkras till erhållande af pension.

Rätt till pension inträder vid varaktig oförmåga till arbete och senast vid fyllda 67 år, äfven om varaktig arbetsoförmåga då ännu icke är för handen.

Pensionsavgifterna utgöra för enhvar afgiftspliktig, kvinna som man, för hvarje år två kronor, samt därutöver för den, i hvilkens taxering ingår inkomst af minst 800 kronor: om inkomsten ej uppgår till 1,200 kronor, fem kronor; om inkomsten uppgår till 1,200 kronor, eller mera, tio kronor.

Pensions årliga belopp utgör för man 30 och för kvinna 23 procent af de erlagda pensionsavgifternas sammanlagda belopp. Därjämte utgår af allmänna medel ett tillägg till pensionen för pensionstagare, som är till arbete varaktigt oförmögen och hvilkens årsinkomst ej uppgår för man till 300 och för kvinna

till 250 kronor. Pensionstillägget utgör för år räknadt ifråga om pensionstagare, som ej åtnjuta någon inkomst, för man 150 och för kvinna 125 kronor, och ifråga om pensionstagare, som åtnjuta inkomst, nämnda belopp med afdrag af halfva årsinkomsten. För hvarje år, för hvilket endera af de högre pensionsavgifterna af sju eller tolf kronor blifvit erlagda, höjes pensionstillägget med en och en tredjedels procent.

Gifvet är att olikheten i pensionsbeloppen för man och kvinna i förening med likställigheten beträffande afgifter i detta förslag genast falla i ögonen. I all synnerhet som det svenska lagförslaget på denna punkt fullständigt skiljer sig från de utländska systemen enligt den af kommittén utarbetade öfversikten.

Söker man intränga i frågan, huruvida denna nyhet på riks försäkringens område är berättigad, så ställes man inför tvenne olika faser af lagförslaget: pensioner, grundade på de försäkrades egna avgifter, och pensionstillägg, som helt och hållet bestridas af allmänna medel och äro beroende af de försäkrades egna behof.

I fråga om den betydande differens, 7 % till männens förmån (mannens pension utgör ju 30 %, kvinnans 23 % af summan af erlagda pensionsavgifter), som afgiftspensionerna förete, så erbjuda de enskilda bolagen helt naturligt jämförelsepunkter. Man finner att i de enskilda bolagen s. k. "uppskjutna lifräntor" (den typ som närmast kan jämföras med afgiftspensionerna) visserligen ställa sig dyrare för kvinnor än för män, men att vid en beräkning af den procent å summan af erlagda premier, som genom lifräntan erhålles, differensen väsentligt understiger 7 %.

Afgiftspensionerna ha emellertid en dubbel karaktär; de äro såväl ålderdomspensioner som invaliditetsräntor. I kombination med lif försäkring meddela enskilda bolag s. k. extra invaliditetsförsäkring, jämväl innefattande extra invaliditetsränta. Ett "sjukförsäkringsbolag", grundadt af två af våra största lif försäkringsbolag, meddelar sjukförsäkring utan kombination med lif försäkring, omfattande: ersättning vid öfvergående fullständig arbetsoförmåga i följd af sjukdom eller olycksfall; ersättning vid varaktig, fullständig eller partiell arbetsoförmåga (invaliditet) i följd af sjukdom eller olycksfall; samt ålderdomslifränta (lifränta från 70 år). Vid dessa olika former af invaliditets- och sjukförsäkring utgå premierna lika för män och kvinnor. Detta förhållande har ju onekligen sitt intresse, eftersom affärsbolag icke gärna kunna tänkas utöfva filantropi gent emot kvinnorna och eftersom våra större bolag visat sig vara fullt tillförlitliga. Af någon afgörande betydelse för frågans bedömande är detta emellertid icke, då man icke kan bevisa, att de enskilda bolagens metoder äro de mest korrekta, och då kommittéförslagets afgiftspensioner icke kunna sägas ha sin motsvarighet i ofvan antydda försäkringsformer, ehuru frändskap beträffande riskmomentet förefinnes.

Det nämnda sjukförsäkringsbolaget grundar sina beräkningar på erfarenheten vid svenska sjukkassor.

De tabeller öfver "invaliditetssannolikheterna" och "invaliddödligheten", som jämte tabeller öfver den allmänna svenska dödligheten ligga till grund för kommitténs beräkningar, grunda sig på tysk erfarenhet af verkningar af invaliditetslagen, hvilken blott omfattar vissa grupper af tyska folket. Enligt uppgift äro de statistiska data, som finnas rörande svenska invaliditetsförhållanden, otillräckliga för upprättande af invaliditetstabeller, men de ha spelat en kontrollerande roll. De svenska statistiska uppgifterna rörande kvinnornas arbetsförmåga visa, liksom de tyska tabellerna, jämfördt med motsvarande uppgifter om männen oerhördt höga siffror.

Genom en naturlig idéassociation erinra vi oss i detta sammanhang den paragraf i Fattigvårdsförordningen, som föreskrifver, att "enhvar, som är arbetsför" — således äfven änkor med många barn — "skall försörja sig och sina minderåriga barn" samt det kända och erkännansvärda faktum, att läkareintyg om arbetsförmåga ofta utfärdas, då "invaliditeten" snarare är ekonomisk än fysisk. Att det företedda statistiska materialet påverkas af sådana förhållanden, hvilket vi icke kunna bevisa men dock våga förmoda, skulle i sin mån kunna förklara det häpnadsväckande faktum, att kvinnornas invaliditetssannolikheter, som äro så mycket högre än männens, äro kombinerade med en invaliddödlighet, som är mycket lägre, hvilket gifvetvis ur kostnadssynpunkt är synnerligen beklagligt.

Öfvanstående försök till förklaringsgrunder torde vara af ett visst intresse för dem, som stå undrande och spörjande inför det statistiska resultat som framställts. Att emellertid befintlig statistik, oberoende af förmodanden om därmed sammanhängande förhållanden, måste ligga till grund för kostnadsberäkningarna medgifves gärna. Men däraf följer icke att man behöver klyfva befolkningsstocken i två kategorier med efter olika norm utgående pensioner. Det torde icke vara större svårighet ur "försäkringsteknisk" synpunkt i Sverige än i andra länder att anse hela folket som en enhet. En obligatorisk riks-försäkring är genom sin grundidé — samhällssolidariteten, som binder samman alla medborgare, tvingar dem att gemensamt bära bördor, hvilka nu väga så tungt på de svagare individerna — oefftergifligen artskild från de på uteslutande affärsprinciper grundade affärsbolagen.

Ännu klarare framstår denna sanning, då man tänker sig in i "pensionstilläggens" karaktär. Förutsättningen och villkoret för deras erhållande är individernas behof af hjälp, och just ur det faktum, att kvinnorna äro mest i behof af hjälp, ha största "invaliditetssannolikheten", den längsta och följaktligen hjälplösaste ålderdomen, drager man den slutsatsen, att de böra erhålla minst, som individer räknade. Kostnaderna för denna del af riks-

försäkringen, som tänkes minska fattigvården till ett minimum, bestridas af stat och kommun. Om öfver huvud stat och kommun ha skyldigheter gent emot de individer, som äro i behof af understöd, så kan väl icke det förhållande, att flertalet understödsbehöfvande äro kvinnor, berättiga en reduktion af understödsbeloppen till de kvinnliga individerna, eller — hur man nu vill uttrycka saken — en höjning till de understödstagande manliga individerna, därför att de äro färre?

Kommittén åberopar äfvenledes "det kända förhållandet att för kvinnan i regel erfordras mindre för uppehållet än för mannen". Vi erinra om det sakförhållandet, att kostnaderna för husrum, bränsle och lyse, medicin, sjukvårdsartiklar och afgifter å sjukhus äro desamma för kvinnan som för mannen. Och det torde vara svårt att fastställa värdet af den eventuella skillnaden mellan de kvantiteter mat, som åldriga eller invalida personer af olika kön behöfva. De matportioner, som utdelas af fattigvården, äro i allmänhet lika för män och kvinnor. Toalettgifterna för dem, som skola lefva af de föreslagna pensionerna, kunna icke tagas i beräkning.

Ett annat argument är, att kvinnorna ha lättare att finna en fristad hos anhöriga. Detta är möjligt, men den antagligaste förklaringen i så fall är att kvinnorna, såsom framgår af utredningen, äro mest nödställda. Man hjälper först och främst dem, som äro sämst därän.

Med allt erkännande af det i många afseenden beundransvärda resultatet af ålderdomsförsäkringskommitténs arbete måste vi protestera mot den ställning, som gifvits kvinnorna i kommitténs förslag. Vi anse, att riks-försäkringens stora grundtanke svikes genom en uppdelning af nationen efter kön i tvenne riskklasser med högre pensioner för män och lägre för kvinnor.

Men, invänder man, en riks-försäkring kan endast genomföras om kostnaderna hållas inom det möjligas gränser. Med den utgångspunkten, att kostnaderna, de enskildes såväl som det allmännas, icke böra eller kunna ställas högre än som skett i kommittéförslaget, gifves det dock en annan lösning på denna basis. Genom att nedsätta männens pensioner och pensions-tillägg med jämt så mycket som behöfs för att höja kvinnornas till samma belopp är jämviktsläget uppnådt, utan att beräkningarna rörande försäkringens totalkostnad rubbas. Detta blefve däremot fallet, om den ställning, som den gifta kvinnan fått i förslaget, blefve ändrad i den riktning att hon följde "mannens stånd och villkor", hvilket eljes vore önskvärdt.

Gent emot kvinnornas kraf på rättfärdighet åberopas ofta samhällsintresset. Vi tro icke att samhällets väl kräfver att kvinnornas rätt åsidosättes. Samhället är en organism, hvares välbefinnande beror af alla dess delar.

Dagny 1913.

Viktigare än någonsin har det i dessa de skarpa partimotsättningarnas dagar blifvit för kvinnorna att äga ett pressorgan, som står utanför det politiska partitagandet. Dagny är lycklig nog att kunna fylla en sådan plats. Ända från sitt startande har tidningen främst hållit på den punkt i sitt program, hvilken betonar dess ställning utanför och öfver partierna. Därigenom har det möjliggjorts för kvinnorna i allmänhet att, oberoende af politiska åsikter för öfrigt, samla sig kring Dagny. Därför kan den också nu, undan den tilltagande partisplittningen, bjuda kvinnorna samlings kring de reformsträfvanden den företräder och hvilka beröra kvinnorna själfva på det allra närmaste — höjandet af kvinnans sociala, juridiska och ekonomiska ställning. I gemensamt arbete för gemensam sak kunna kvinnorna här mötas på fullt neutral mark.

Som organ för kvinnorörelsen i dess helhet kan Dagny upptaga alla frågor, som röra kvinnorna, något som naturligt nog gör den mångsidigare och af mera allmänt intresse än de kvinnotidningar, som begränsat sig till arbetet för en eller annan särskild riktning inom kvinnorörelsen.

Genom en i möjligaste måtto rikhaltig allmän afdelning, upptagande litteraturanmälningar, rese- och kulturskildringar, biografier af bemärkta kvinnor, korrespondensartiklar från utlandet m. m. göres tidningens innehåll omväxlande och lättläst.

Tidningen utkommer såsom förut en gång i veckan. Prenumeration sker å närmaste postanstalt eller i bokhandel. Pris: kr. 4:50 pr år; 2:50 pr halfår; 1:25 pr kvartal. Lösnummer 10 öre.

Till tryggande af att tidningen vid det nya årets början i rätt tid erhålles bör prenumerationen för 1913 fortast möjligt verkställas.

Redaktionen.

Prenumerera på DAGNY!

Lundbergs

Drottninggatan 56

har största urvalet
Klädningar
Blusar
Kjolar

Upprop från Moderata kvinnoförbundets styrelse.

Plats har begärts för nedanstående vädjan till moderata kvinnor.

Med oro hafva Sveriges moderata kvinnor landet rundt förnummit, att vid dett möte Föreningen för kvinnans politiska rösträtt hållit i Stockholm den 25 november tyckes fortfarande inom verkställande utskottet den åsikten vara rådande, att det vore klokt, om de för den politiska rösträtten ifrande moderat sinnade kvinnorna nedlade sina röster vid val till landstingsmän och stadsfullmäktige.

Fruktande att denna åsikt skall vinna bärkraft ute i landet vilja vi påminna Sveriges moderata kvinnor om hvad deras medborgerliga rättigheter innebära, nämligen en oeftergiftlig plikt att efter bästa förstånd och samvete utöfva sin rösträtt. Att uraktlåta denna plikt, att lägga ned vår röst är ett brott mot samhället och fosterlandet. Illa handla Sveriges kommunalt röstberättigade kvinnor, om de begagna sina nyförvärfvade rättigheter såsom vapen i striden för än större rättigheter. Därmed visa de sig ovärdiga dessa större rättigheter och ovärdiga de rättigheter, som blifvit dem skänkta. För Sveriges moderata kvinnor är den kommunala rösträtten en dyrbar plikt de hvarken kunna eller böra svika.

Sveriges moderata kvinnor uppmanas därför att ej låta binda sin rörelsefrihet, att ej låta övertala eller befälla sig till en hållningslös taktik, som vore dem ovärdig. Sveriges moderata kvinnor böra mangrant fullgöra sin plikt vid utöfvandet af sin rösträtt i kommunala ting och därvid tydligt lägga i dagen, att de ämna tänka och handla fritt och själfständigt utan att tillåta någon som helst påtryckning från vare sig det ena eller andra hållet. De moderata kvinnor som nedlägga sin röst stärka därmed öfriga partiets ställning och bära sålunda ansvar för valens utgång i lika hög grad som de röstande.

Moderata kvinnoförbundets styrelse

Ebba von Eckermann,
ordförande.

Lizinka Dyrssen,
1. v. ordf.

Edith Kindvall,
sekr.

Sigrid Björnstjerna,
kassör.

Elisabeth Frölich.

Anna Ahlström.

Elin Cederblom.

Tyra Swinhufvud.

Ebba Lindstedt,
2. v. ordf.

Gertrud Ericsson,
v. sekr.

Louise Stenbock.

Cecilia Milow.

Hedvig Malmström.

Essie Wrangel.

Ellen Terserus.

Verkställande utskottet i L. K. P. R. svarar.

Då det upprop, som Moderata kvinnoförbundets styrelse utfärdat till de kommunalt röstberättigade kvinnorna, lätt kan gifva anledning till missförstånd och faktiskt redan gjort det, anhåller verkställande utskottet i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt förbindligt, att följande beriktigande måtte intagas i de pressorgan, som lämnat plats för bemälda upprop.

Freja-Magasinet.
Specialaffär för Damartiklar.
18 Humlegårdsgatan 18
29 Drottninggatan 29

Verkställande utskottet har icke, vare sig i form af paroll i cirkulär eller genom enskild öfvertalning i privatbref, utsändt någon uppmaning till de högerrinnade kvinnorna inom rösträttsföreningarna att nedlägga sina röster vid stundande stadsfullmäktigeval. Däröfver kunde Moderata kvinnoförbundets styrelse lätt ha öfvertygat sig, om den så velat.

Hvad som tilldragit sig är följande: Vid ett enskildt möte i Lund den 17 juni i år, i hvilket medlemmar från olika F. K. P. R. deltog, dryftades konfidentiellt hvilka mått och steg som kunde föra frågan om politiska rättigheter för Sveriges kvinnor till en snar lösning. På tal om högerkvinnornas insats yttrade ordf., att det vore ett önskemål, att de rösträttskräfvande bland dessa ostentativt förklarade, att de voro förhindrade att med sina röster understödja sitt parti, så länge detta vidhölle sitt motstånd mot kvinnorösträtten. En sådan paroll kunde dock icke utfärdas, utan det måste bli en fullt frivillig sak, då det ytterst vore en individuell samvetsfråga, om den enskilda kvinnan ansåge kvinnorösträtten eller understödet af det öfriga partiprogrammet viktigast och mest samhällsgagnande. Ville ett antal högerkvinnor genom röstnedläggelse demonstrera endast vid val af politisk karaktär, skulle detta säkert ha betydelse. En annan talare föreslog, att kvinnorna vid stadsfullmäktigevalen i höst skulle gå fram med egna listor för att därigenom markera sin ställning. Detta senare förslag motogs med allmänt bifall. Mötet i Lund hade karaktär af rådplägning och ägde ingen befogenhet att fatta beslut. Det hade en så konfidentiell prägel, att protokollet ej ens kringsändes till F. K. P. R., än mindre delgafs pressen. Den ofvanrelaterade diskussionen utgjorde endast ett kort led i förhandlingarna.

Då det redan i Lund var tydligt, att högerkvinnorna icke kände sig hågade att i större utsträckning demonstrera på det först föreslagna sättet, har frågan icke ens upptagits till diskussion inom centralstyrelsen. Det enda uttalande som gjorts återfinnes i Rösträtt för kvinnor för 1 nov., där den ledande artikeln afhandlar stadsfullmäktigevalen. Denna artikel innehåller främst en ifrig uppmaning till medlemmar af F. K. P. R. "att göra sitt bästa att få kvinnorna så talrikt som möjligt att deltaga i stadsfullmäktigevalen". Vidare tillrådas kvinnorna i de städer, där stadsfullmäktigevalen ha en politisk betydelse, att gå fram med egen lista, hvarigenom de kvinnor, hvilka äro missnöjda med sitt partis hållning i fråga om politisk rösträtt för kvinnor, alltså högerkvinnorna, erbjudas ett alldeles enastående tillfälle att demonstrera mot denna partiets hållning på ett sådant sätt, att det ej skadar partiet med hänsyn till dess öfriga programpunkter. — Den andra utvägen att inför sitt parti demonstrera sin rösträttsvänlighet, som ju alltid står högerkvinnorna till buds, att helt och hållet nedlägga sina röster, har dels det emot sig, att den drabbar partiet hårdare än de flesta önska och därigenom indirekt gynnar de andra partierna, dels äfven det, att den är så svår att exakt beräkna till sina verkningar.

På Stockholmsföreningens möte den 25 november ut-

talade högerkvinnor — utan sammanhang med de öfriga diskussionsämnen — en protest mot tanken att demonstrera genom röstnedläggelse. Landsföreningens ordförande försvarade verkställande utskottets uppfattning af det önskvärda i att högerrinnas rösträttsvänliga kvinnor ville öfvertyga sitt parti på röstnedläggandets otvetydiga sätt om sitt missnöje med dess hållning i kvinnornas rösträttsfråga, men upprepade, att i fråga om nedläggande af sin röst vid kommunala val måste hvarje högermedlem af F. K. P. R. pröfva sig själf och handla efter bästa samvete.

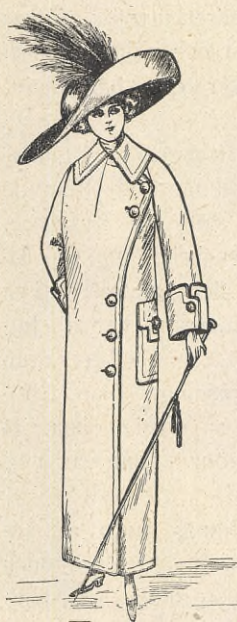
Stockholm den 4 december 1912.

Verkställande utskottet i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.

Prenumerera

i god tid

: för år 1913 :

ULSTRAR

enligt vidstående cliché

af

prima engelskt ulstertyg

Kr. 45:—

AKTIEBOLAGET

NORDISKA KOMPANIET

STUREPLAN.

"Louis" Silfverpulver,

som försilfrar koppar, mässing, brons och nysilfver, - -

"Louis" Nickelpulver,

som försilfrar järn, stål, britannia, alpaca och nickel - -

säljes numera i flera speciell-, färg-, järn- och bosättningsaffärer i alla stadsdelar. Partilager hos **Elling Svendgaard**, Linnégatan 50. Riks 3409.

Barnens julböcker.

II.

Bara man ser på dem, Folkskolans Barntidnings julböcker, blir man glad — hur skulle man väl kunna annat? Det är Julen och det är Sagan, som stiga upp för ens syn — det är den starka lyckokänsla dessa två begrepp alltid väckt hos barnet, som åter får lif — det är barndomen, som för en stund kommer tillbaka.

Så för oss vuxna. För barnen, ja för barnen äro ju julböckerna något hvarpå man väntat hela höstterminen, något som mottages med ett jubel, hvari aldrig finns någon besvikethet då det gäller Julklappen, Guldslottet, Rosengull, Tummetott, Lilleputt och Trisse.

Ty det skall sägas, att hvad de bjuda barnen är, både ifråga om böckernas utstyrel och om deras innehåll, är för år valdt enligt principen: Åt barnen är endast det bästa godt nog. Och man finner i samtliga publikationer ett flertal af våra bästa namn på sagobehandlingens och sagotekningens område.

Julklappen innehåller utom de illustrationer, som afse texten, reproduktioner af två kända konstverk: Rafaels underbara Madonna del Granduca, hvilken bifogats en juldikt af Edvard Evers och på ett lyckligt sätt ersätter de ofta allt för "söta" Betlehemsbilder, som äro nästan obligatoriska i en del jultidningar, samt Georg von Rosens tafla Drottning Margareta beedigar Kalmarunionen. Bortsett från dessa två taflor, som ju stå utom täflan, intaga John Bauers teckningar främsta rummet. Han har nämligen en sagofärg som ingen annan. Se bara på Julklappens omslag, flickan med grötfatet och hela tomtföljet på huk under ladan, — och på Guldslottets omslag med den lilla prinsessan i snövädret utanför slottets murar! Dessa två äro afgjordt vackrast och originellast af julens alla hittills utkomna barnböcker och barntidningar.

Edward Berggrens vackra konst visar sig i ett flertal färgplanscher och teckningar, hvaraf några illustrerande en saga i Guldslottet med honom själf till författare, och Aina Stenberg-Masolle, Gisela Henckel-Trapp, C. Althin och D. Ljungdahl lämna jämte flera andra prof på vackra och roliga teckningar. V. Börjeson har i Julklappen en historia i bilder och vers, som säkert kommer att läsas och ses med stor förtjusning. Bland Julklappens innehåll märkes för öfrigt en lustig saga af Anna Wahlenberg, "Fru Tofsa" — hönan som var nog förmätn att vilja tänka själf.

Äfven i Guldslottet och Lilleputt finnas sagor af Anna Wahlenberg, som alltid sällsynt väl finner rätta tonen för barn. Detsamma kan sägas om Jeanna Oterdahl. Hennes "Två små stumpor" i Lilleputt är betagande, full af barnslig charm, och dikten "Lilla syster dansar" till Aina Stenbergs vackra helsidesplansch i Julklappen är fylld af vårligt solsken.

Rosengull upptages helt af en saga af Sigrid Elmblad — "Rosengull och gossen som rådde på bergakungen" — en vacker och fängslande saga med farligheter och under och ett lyckligt slut, fint och poetiskt be-

rättad. En likaledes mycket poetisk saga, "Riddaren som försvann", berättar Helena Nyblom i Guldslottet, där en särdeles trellig berättelse af Alfred Smedberg är bland bokens bästa. Julia Svedelius' dråpliga "Puttes stora bror" i Trisse, Hjalmar Bergmans "Riddar Munters äfventyr" i Tummetott — nej, det är väl ej värdt att börja räkna upp hvad som är mest läsvärdt, ty då vore det svårt att alls sluta.

Ty allvarliga eller glada, — de hålla alla måttet, de sagor och berättelser Folkskolans Barntidnings förlag skickar Sveriges barn som julklapp.

A. H—n.

Notiser.

Stadsfullmäktigevalen i landsorten. Så långt valresultaten nu äro oss bekanta ha i följande städer kvinnliga stadsfullmäktige blifvit valda: Karlskrona, fröken Sigrid Kruse (omvald); Trelleborg, fröken Anna Montelius; Umeå, fröken Ingeborg Öqvist; samtliga upplörda på de frisinnades lista. I Lund, där kvinnorna gingo fram med egen lista, blef deras kandidat, handelsidkerskan Elna Persson, vald.

För Fredrika Bremers staty. På initiativ af Fredrika Bremer-statykommittén kommer att under början af nästa år anordnas en serie föredrag om pionärer för kvinnorörelsen i de nordiska länderna. D:r Lydia Wahlström gör början med att tala om Fredrika Bremer. För Danmark kommer fru Elna Munch att tala om Mathilde Fibiger. För Norge fru Karen Grude-Koht om Camilla Collet och för Finland fröken Annie Furuholm om Aina Ehrnrooth och ännu ett par andra finska föregångskvinnor.

Rösträttsrörelsen. En ny lokalafdelning af Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt har bildats å Alnön invid Sundsvall efter föredrag af stadsfullmäktigen i Sundsvall fröken Elin Nilsson.

På möte söndagen den 1 dec. med representanter från de kvinnliga rösträttsföreningarna inom Jönköpings län beslöts bilda ett länsförbund. Till ordförande valdes fröken Gerda Planting-Gyllenbåga i Huskvarna.

Insänd litteratur.

P. A. Norstedt & Söners förlag, Stockholm: **Societetsdamen** från Hellas tid till våra dagar. Af *Emily James Putnam*. Öfvers. af *Ingrid Kleen*. — **Den roliga A-B-C-boken**. Af *Maj Bring*. — **Prins Lennarts A-B-C-bok**.

F. C. Askerbergs bokförlagaktiebolag: **Prinsen och tiggargossen**. En berättelse för unga personer af alla åldrar. Af *Mark Twain*. Med illustrationer. Öfvers. från engelska originalet "The Prince and the Pauper". — **Vandrande sägner**. Utgifna af *Bengt Aurelius*. Med teckningar af *Lydia Skottsberg*.

Albert Bonniers förlag, Stockholm: **Nya noveller**. Af *Per Hallström*. — **Vingslag**. Dikter af *Sigfrid Fridman*.

A.-B. Framtidens bokförlag, Malmö: **Backi sakrament**. Af *Einar Erix*. — **Bokstaistro och naturvetenskap**. Af *Max Grenander*. Med anledning af C. O. Dahllins "Inför de stora världsproblemen." — **Främlingslätar**. Af *Axel Bäckström*. — **Ur min lefnad**. Af *August Bebel*. Häft. 8.

Några intryck från konferensen i Bryssel för bekämpande af den hvita slafhandeln.

II.

Jag skall nu ej här inlåta mig på en vidlyftigare redogörelse för de frågor, som vid denna konferens blifvit väckta, och de diskussioner, hvartill de föranledde, utan vill inskränka mig till att omnämna hvad som föreföll mig vara af det största intresset. Dit hör i första rummet den af den tyska nationalkommittén väckta frågan om upphäfvande i princip af "les maisons publiques". Som man torde erinra sig, har frågan om de offentliga husens och öfver hufvud reglementeringens af prostitutionen samband med den hvita slafhandeln ständigt varit uppe på de föregående konferenserna, men af undseende för Frankrike, som med senator Bérenger i spetsen med seg ihärdighet försvarat det gamla systemet, hade man länge afhållit sig från offentliga öfverläggningar härom. Men sedan Bérenger dels till följd af sin höga ålder, dels på grund af det motstånd han i denna punkt från många håll fått röna, för ett par år sedan afsagt sig ordförandeskapet i den franska nationalkommittén, har detta samband — isjälfrva verket kärnpunkten i hela frågan rörande den hvita slafhandeln — blifvit föremål för liflig diskussion. På kongressen i Madrid för två år sedan hade "les maisons de tolérance" och reglementeringen offentligen brännmärkts såsom källan till den hvita slafhandeln — och nu, år 1912, var man kommen så långt, att förslag hade väckts att vid nästa kongress (i London 1913) uttala sig för hela systemets upphäfvande. I sanning ett stort steg framåt i rätt riktning!

Nu får man ju visserligen ej tänka, att en eventuell resolution på den kommande Londonkongressen ofelbart skulle medföra systemets upphäfvande i en snar framtid. Erfarenheten — icke minst från vårt land, där läkaresällskapets egendomliga beslut helt nyligen försatt oss i förvåning och gifvit anledning till vemodiga reflexioner — har ådagalagt hur envist man ännu på sina håll fasthåller vid hela denna institution, som af Josephine Butler så betecknande benämnts "djäfvulens ögonsten". Men ett principuttalande — om det nu kommer till stånd — från en sådan auktoritet som den internationella organisation, hvilken satt till sitt mål att bekämpa den skändliga trafik, till hvilken bordellsystemet stämpelats som upphof — ett sådant principuttalande innebär, vi upprepa det, ett ofantligt steg framåt och torde nog i sin mån få bidra att påverka den allmänna opinionen i rätt riktning.

Frågan inleddes af förslagsställaren, major Wagner. Den gode majoren, som nu tycktes ha öfvervunnit sin så nyss uttryckta pessimism, talade klart och redigt på samma gång som varmhjärtadt för sitt förslag. Hans tal, som framfördes på oklanderlig franska, gjorde synbarligen ett djupt intryck, och de starka och ihållande applåder, som följde, vittnade otvetydigt

om auditoriets stora sympati. L'ancien régime fick dock en oväntad försvarare i polisprefekten Lépine, som alltsomoftast låter tala om sig också i våra svenska tidningar; som bekant, är han en af Frankrikes dugligaste polismän och har förstått att tillvinna sig aktning och sympati äfven från olikstänkandes sida. M. Lépine, en liten gråhårsman med ett fint, sympatiskt utseende, med flödande humor, spirituell och angenäm i sitt sätt att vara, är som talare ytterst populär och brukar hälsas med applåder vid sitt uppträdande på talarstolen. Man väntar sig alltid "något roligt", när herr Lépine skall tala. Så blef det äfven nu, åtminstone att börja med, då han förklarade sig anse som sin största ära att emellanåt hafva "brutit en lans" med M:me Avril de S:te Croix — hvarvid han gjorde en djup bugning för denna dam, som händelsevis råkade ha sin plats på första bänken. M. Lépine sade sig vidare beklaga, att staten inte alltid så höll på moralen som önskligt vore, ja han uttryckte äfven sin smärta öfver att den (naturligtvis gällde det här närmast den franska) rätt ofta visat sig "anti-religieux". Men i ett fall ville han dock helt och hållet stå på statens sida, och det var, då det gällde dess rättighet att öfvervaka "la santé publique". Och så utvecklade han från medicinsk och rättslig synpunkt de gamla kända skäl, som föreläge för bibehållande af status quo. Såsom var att vänta mottogos hans ord med köld, emellanåt med ett litet mummel af missnöje, och när han slutat, hördes endast en svag ansats till bifall från några — förmodligen belgiska — reglementaristers sida. Utan någon vidare debatt antogs denna fråga till diskussion på kongressen i London.

I samband härmed må nämnas ett likaledes af den tyska nationalkommittén väckt förslag att på nämnda kongress framlägga frågan om borttagande af den skillnad i straff som förekommer mellan den som i sedeslöst syfte bortfört en kvinna mot och den som värfvat henne med hennes samtycke. I sin motivering framhöll major Wagner hurusom den hvita slafhandelns agenter såsom en första säkerhetsåtgärd, d. v. s. för att skydda sig för efterräkningar från polisen, skrämra eller intala sina offer att underskrifva ett kontrakt, i hvilket de förklara sig "frivilligt" medfölja. Men dels gäller detta kontrakt en utlofvad plats, som de tro sig skola få tillträda i det främmande landet, dels kan man väl knappast tala om medvetet "samtycke", när det gäller 15-, 16-åringar utan någon erfarenhet af lifvet. — Också denna fråga bifölls utan debatt.

Den spanska nationalkommitténs förslag rörande undersökning af den kvinnliga emigrationens samband med den hvita slafhandeln föranledde Ungerns delegerade, greve Vay de Vaya, att i ett såväl till form

som innehåll utmärkt anförande påpeka hur ofta det inträffat, att unga kvinnor, som emigrerat för helt andra ändamål och varit på väg till ordentliga platser, under själva resan uppsnappats och bortförts af personer, som varit stadda i den hvita slafhandelns ärenden. Grefve Vay, en ännu ung man med ett fint, intelligent utseende, är — ovanligt nog för en person af så hög börd — tillika präst och innehar inom katolska kyrkan i Ungern ett ämbete, som torde motsvara en svensk domprosts. Hans ord fingo en särskild betydelse, då man visste, att han använder hvarje stund han har ledig från sin officiella prästerliga gärning till att på emigrantfartygen uppsöka de unga resenärerna, kvinnliga såväl som manliga, och med oändlig godhet, med uppoffrande af tid, krafter och förmögenhet söker hjälpa dem till rätta och skydda dem för faror i moraliskt hänseende. I samband med emigrationsfrågan föredrogs Hollands förslag rörande skydd för de unga kvinnor, som färdas på emigrantångare eller andra till utlandet destinerade fartyg, och om noggrannare öfvervakande under dylika resor af misstänkta individer. Denna fråga uppkallade ånyo M. Lépine, som i ett denna gång uteslutande "roligt" anförande föreslog tillsättandet på hvarje fartyg af någon tillhörande skeppspersonalen, t. ex. styrmannen eller någon annan fullt pålitlig, som skulle sättas att öfvervaka det sedliga tillståndet ombord. "Inom hvarje människa", utbrast talaren, "slumrar något af en polissjäl; må den då väckas för att uppspara sådana som äro på spaning efter rof och för att skydda de tillämnade offren!" Det minst sagdt naiva förslaget bemöttes af den ungerske grefven-prästen, som med fin ironi yttrade, att om alla män vore lika utmärkta som M. Lépine, skulle det ej vara någon risk att sätta dem till väktare af moralen; men då det understundom yisat sig, att just själva skeppspersonalen i detta afseende ej alltid vore att lita på, vore det nog bäst, att med frågan finge anstå tillsvidare.

Bland framstående kvinnliga talare på konferensen må utom M:me Avril de S:te Croix nämnas Fräulein Bertha Pappenheim som, själf tillhörande den mosaiska trosbekännelsen, så godt som uteslutande ägnar tid och krafter åt att hjälpa unga i svårigheter stadda kvinnor af judisk härkomst och för detta ändamål ofta företager resor i ryska Polen, Galizien, Ungern och Siebenbürgen. Med sitt snöhvita hår, sina fina drag och sina stora, vemodiga ögon företer hon bilden af en asket, och hennes af högt patos — i ordets bästa, mest gripande bemärkelse — genomträngda tal förfelar ej att göra ett djupt intryck. Ett af den engelska nationalkommittén väckt förslag af innehåll att, då en kvinna i ett främmande land befundes föra ett sedeslöst lif, hon af myndigheterna i det landet borde utan vidare hemsändas, gaf Fräulein Pappenheim anledning att i ett af den djupaste medkänsla för de olyckliga prägladt anförande framhålla, hurusom en stor del af de judiska kvinnorna, t. ex. de som härstamma från Ryssland och Rumänien, faktiskt sakna

hemortsrätt, sedan de en gång lämnat dessa länder. Det vore en grymhet utan like att drifva dessa olyckliga från ett elände in i ett annat. På förslag af M:me Avril de S:te Croix fick den engelska motionen ett tillägg, nämligen att de kvinnor, som så önska, borde hemsändas.

Bland ytterligare frågor af vikt må slutligen nämnas den likaledes af England väckta tanken på en eventuell förändring af själva benämningen den hvita slafhandeln; detta med anledning af att veterligen så många kvinnor af färgad ras äfven falla offer för dylik trafik. Ett af Tysklands ombud framdrog upprörande fakta rörande barnprostitutionen, hvarutaf framgick att gossar lika väl som små flickor utgöra ett af slafjägare eftersökt byte. Efter en kort men liflig debatt beslöts att på kongressen i London framlägga frågan rörande lämpligheten att till den gängse benämningen foga subtiteln handel med kvinnor och barn — eller något liknande.

Frånvaron af alla slags festligheter under konferensen — med undantag för den soirée musicale, som justitieministern en af kvällarna hade älskvärdheten att i sitt hem anordna för de delegerade — borde ha beredt tid och tillfälle att efter slutade dagsförhandlingar något grundligare taga kännedom om Bryssels alla sevärdheter. Men det här som öfverallt i Europa tröstlösa höstregnet omöjliggjorde alla försök i den vägen. Den vackra staden, som, för att tala med Fredrika Bremer, "lik en högtidsklädd furstinna från Brabants högslätt" brukar skåda ut "öfver blomstrande, fruktbara fält", låg nu hölj i ett ogenomträngligt töcken, och jag var tacksam att från en för flera år tillbaka till Belgien företagen turistfärd ha medfört de vackraste minnen från Bryssel och att nu så mycket som möjligt få se bort från det närvarande. Med vemod vid åsynen af den förödelse hösten där åstadkommit hvilade blicken på den sommartiden så ståtliga anläggningen "le Parc", under belgiska uppresningen 1830 skådeplatsen för det värsta krigstumultet. Men trots det silande regnet blef det ett oafvisligt behof att hvarje dag, när en ledig stund yppades, skyn da bort till "la Grande Place", den historiska plats, som bevittnat Egmonts och Hoornes tragiska slut. Och här framför Bryssels pärla, det underbart sköna rådhuset, drömde man sig tillbaka till Margaretas af Parma och Wilhelms af Oranien dagar. Och vid tanken på Spaniens och inkquisitionens krossade välde, på den frihet, som Belgien, jämte systerstaten Holland, i lång och blodig kamp åt sig förvärfvat, ljödo för själen skaldens ord:

"Und seine Albas sind nicht mehr!"

Det hufvudintryck man från konferensen medförde var det värma intresse, som besjälade nationalkommittéerna, och det gedigna arbete, som af dem utföres, något hvarom de värdefulla diskussionerna gäfvade ett otvetydigt vittnesbörd. Hvad det belgiska folket beträffar, hade det väl, af allt att döma, knappast lyckats oss att, som Mr Coote hoppats, "stir them

up". Pressens hållning var i detta fall betecknande nog: de flesta af Brysseltidningarna ignorerade helt och hållet konferensen, och de få, som omnämde den, läto vanligen några korta notiser inflyta under rubriken "Petites nouvelles" eller "Faits divers"! Men till trots för denna uppenbara likgiltighet från värd-folkets sida komma helt visst de rön och erfarenheter, som under de gångna arbetsdagarna blifvit gjorda, att under den fortsatta verksamheten lämna värdefulla spår efter sig. Den dystra spådomen, major Wageners spådom, hade icke gått i fullbordan: "Die Sache" var ingalunda "in's Wasser gefallen!"

Att sådana känslor af missmod emellanåt bemäktiga sig den, som fått sig förelagdt att deltaga i lösningen af ett svårlöst socialt problem, är emellertid icke underligt. Men väl gäller det att i sådana tider erinra sig Geijers bekanta yttrande om rågen, som "växer under vinternätterna". Ack, det ges många "vinternätter" i en människas lif: stunder, då man känner sig frestad att uppge alltsammans; då det förefaller som om det utsäde man i kärlek, om än i mycken skröplighet, sökt nedlägga i framtidens jord, endast fallit på hälleberget. Men ett och annat korn letar sig väl ändå ned i jorden och lefver där sitt dolda lif, äfven då, när frosten strör sitt silfver öfver tegarna, när vintern höljer allt i sitt hvita täcke. Och när tiden blir, bryter lifvet fram ur sitt dunkla hölje; det spirar i friskaste brodd, det blommar i rikaste skördar. Den som sådde får kanske aldrig se de skördarna, men det gör ingenting, blott man vet, att "det växer mycken råg under vinternätterna."

Clara Wahlström.

Annonsera i DAGNY!

Till Dagnys läsekrets i landsorten.

Som Dagny önskar vara ett enande band mellan Sveriges kvinnor samt har till sitt mål att tillvarataga allas intressen på skilda platser, få vi härmed uppmana våra läsarinor i landsorten att de för att underlätta denna vår uppgift, ville till tidningens redaktion insända sådana notiser, som utöfver lokalintresset innehålla saker af vikt för kvinnorörelsen i dess helhet.

Föreningsmeddelanden.

Arboga F. K. P. R. hade den 25 november årssammanträde, hvarvid styrelsen i sin helhet omvaldes.

Till centralstyrelsemedlem återvaldes f. d. skolföreståndarinnan, fröken Carolina Falk. Suppleant: lärarinnan fru Maria Blidberg. Full decharge beviljades centralstyrelsen för 1911 års förvaltning.

Föreningen instämde i den af L. K. P. R. föreslagna stadgeändring.

Den 18 november ankom fil. d:r fru Gulli Petrini från Vexjö på kallelse af föreningen. D:r Petrini höll ett varmt och glänsande föredrag öfver Kvinnans Rösträtt och de sociala frågorna, hvilket motogs med stort bifall. Därpå gafs supé af ett 20-tal medlemmar för den framstående talarinnan å Nya Hushållsskolan. Samkvämet präglades af en glad och angenäm stämning, hvartill d:r P:s vinnande älskvärdhet ej minst bidrog.

Kalmar F. K. P. R. hade den 29 nov. ordinarie sammanträde, som inleddes med föredrag af d:r Gulli Petrini om Kvinnorösträtten och de sociala frågorna. Efter föredraget, som lifligt applåderades, vidtog föreningsangelägenheter. Val förrättades, styrelse med suppleanter och revisorer samt centralstyrelsemedlem och suppleant blefvo samtliga återvalda. Vidare afhandlades bilagan till cirkulär 90, och föreningen uttalade sitt gillande af V. U:s förslag. Beslut fattades att sammanträden i form af enkla samkväm skulle hållas en gång i månaden. Sammanträdet var talrikt besökt och afslutades med ett animeradt samkväm.

Föreningen kvinnor i statens tjänst hade på tisdagen den 3 dec. möte i Stockholm under ordförandeskap af fröken Elin Rheborg. Till styrelse valdes fröknarna Rheborg, Ingeborg Lofström, Frida Hauffman, Anna Hederstierna och Berta Köersner med fröknarna Charlotte Bennet och Alma Lindbladh till suppleanter. Revisorer blefvo fröknarna Anna Holmertz och Karin Falk. Vid sammanträdet lämnades redogörelse för riksdagens beslut, enligt hvilket 141 i statens tjänst anställda kvinnor uppförts på ordinarie stat. Efter förhandlingarna vidtog samkväm, hvarvid musik utfördes af fröknarna Andrea Gullberg och Campbell. Det hela afslöts med gemensam supé.

Fredrika-Bremer-Förbundskretsen i Malmö med omnejd hade möte den 4 d:s, hvarvid skolföreståndarinnan fröken Astrid Hamberg höll föredrag om de sedan nödåren 1902—03 i Norrland upprättade arbetsstugorna för skolbarn samt påvisade de betydelsefulla kulturella och praktiska insatser arbetsstugorna gjort för höjandet och uppfostrandet af dessa obygdens nybyggare. Till förmån för arbetsstugorna anordnades en penninginsamling, hvilken inbragte närmare 50 kr.

Senare utförde fröken Sigrid Taube några nummer å piano.

Moderata Kvinnoförbundet i Stockholm hade fredagen den 6 dennes möte i K. F. U. K:s stora sal. Aftonens talarinnor voro fru Lizinka Dyrssen och fröken Lilly Engström. Fru Dyrssen, hvars ämne var Föräldrans ansvar, berörde bl. a. frågan om ett värnpliktsår för flickor, hvilket hon ansåg kunna vara af stor nytta. Fröken Engström talade om Skola och hem med en invändning mot att små barn nödvändigt skola skickas i Kindergarten. Mötet var talrikt besökt, särskildt märktes flera pedagoger från Stockholms flickskolor.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4: 50 för $\frac{1}{2}$, 2: 50 för $\frac{1}{4}$, och 1: 25 för $\frac{1}{8}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) **Antingen:** Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst 5*) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) **Eller:** Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller $7\frac{1}{2}$ öre pr nm.)

Småskollärlarinna

önskar från den 15 dec. till 1 febr. plats i familj att mot fritt vivre deltaga i hushållet. Svar med tacksamhet till Alma Jonsson, Rolkens skola, St. Mellby.

Skolkökslärlarinna

önskar plats. Svar fortast möjligt till "M. B.", adr. Falerum.

Skolkökslärlarinna

önskar under 2 mån. julferien komma till något trefligt hem, som sällskap (gärna hos ensam dam) mot fritt vivres el. någon billigare inackorderingsafgift. Svar till "Skolkökslärlarinna", Sv. Dagbladets kontor, f. v. b. Stockholm.

En 22-årig flicka

önskar plats i familj; är något kunnig i handarbeten och kläd-sömnad och enklare matlagning. Lön önskas. Svar "Familjemedlem". Nya Platsbyrå. Vänersborg.

Ung bildad

flicka önskar nu el. i januari plats att med jungfrus hjälp sköta ett hem. Sv. till "Hushållsvan", Svenska Dagbl., Kl. Södra Kykog.6.

Studentska

önskar vik. vid folkskola för vårterminen. Svar till "Vikariat", Svensk Läraretidnings exp., Stockholm f. v. b.

Ung flicka

önskar privat sjukvård att vårda gammal herre eller dam. Liten erfarenhet i sjukvård. Svar samt vidare meddelande till "XX", Stockholms Dagblad.

Ung flicka

(25 år) från bättre hem önskar plats i finare familj att biträda husmoder vid hemmets skötande; kunnig i enklare matlagning. är villig att deltaga i barnens vård, där sådana finnas. Lön önskvärd. Svar märkt "Familjemedlem", Ludvika p. r.

Bildad fransyska

(lärlarinna) önskar anställning i fin familj i Stockholm, för att undervisa i franska språket, mot fritt vivre. Vidare upplysningar å Fredrika Bremer Förbundets Byrå, Klarabergsgatan 48, Stockholm, kl. 12-4.

Ung bildad flicka

som genomgått bank- och skrivmaskinskurs önskar plats i familj som skrifbiträde eller som hjälp och sällskap åt ensam dam. Är kunnig i handarbeten. Svar till "A. K.", Linköping p. r.

Bildad svenska

som vistats tolf år i Tyskland, söker plats i fin familj där hon kan få tillfälle undervisa i tyska. Svar till "A. L." Sv. Telegrambyrå, Göteborg.

Bildad

25 års flicka önskar plats i finare familj att deltaga i syning, hushålls- och andra göromål, utom disk och skurning, mellan 9 f. m. och 7 e. m. Någon lön önskvärd, jämte mat. Svar till "Officersdotter", Stockholm 1. p. r.

Bildad dam

önskar på nyåret plats såsom "husmor" i godt hem, gärna där barn finnes. Flerårig erfarenhet i ett hems skötande. Har ett jämnt och glad lyne. Mycket goda ref. kunna lämnas. Svar till "30 år", S. Gumæli Annonsbyrå, Göteborg.

Småskollärlarinna

önskar plats januari 1913. Fina betyg. Svar till "Lärlarinna", Svensk Läraretidnings expedition, Stockholm, f. v. b.

LEDIGA PLATSER.

Ung musikalisk flicka

kan få plats att resa med svenskt kapell. Någon kunskap på antingen fiol, fioloncell eller piano förutsattes. Närmare upplysningar pr bref. Svar med ålder och helst foto till "Musikdirektör", Allm. Tidn. Kont., Gust. Ad. Torg.

S. T. A. 308320.

VIKARIE

till en lärlarinnetjänst vid Ludvika municipalsamhälles småskolor, litt. a, med tjänstgöring vid Valhalla, sökes för nästa vårtermin 15 januari-1 juni. Med platsen följer skyldighet att undervisa i kvinnlig slöjd i folkskolan 4 timmar i veckan. Lön 70 kr. för läsmånad, möblerad bostad af 1 rum och kök samt huggen ved. Ansökan bör vara inlämnad före 15 december och ställas till

Skolrådet. Adress Ludvika.

Ordinarie lärlarinnetjänsten

vid fasta folkskolan, litt. F, vid Traneberg i Otterstads församling, Skaraborgs län, sökes före den 20 januari 1913 och tillträdes 1 nästa juli. Lön enligt lag. Skolan nyinrättad, husen nybyggda, bostadsrummen höga och ljusa, läget vackert. Obs! Med tjänsten kan förenas ledning af kyrkosången med orgelharmonium i närbelägna kapellet var tredje söndag efter uppgörelse med kapellets ägare.

Skolrådet.

Karlstads folkskolor.

En ordinarie folkskollärlarinnetjänst vid Karlstads folkskolor kungöres härmed till ansökan ledig inom föreskrifven tid från första kungörandet häraf i Post- och Inrikes tidningar.

Löneförmånerna äro i ett för allt: i första lönegraden 1,500 kronor, i andra 1,600, i tredje 1,750 och i fjärde 1,900 kronor.

Ansökan, åtföljd af vederbörliga intyg, ställes till Karlstads folkskolestyrelse och insändes till undertecknad.

Karlstad den 1 november 1912.
Bror A. Larson.

Skolkökslärlarinnebefattningen

i Slöinge, Eftra, Skrea, Årstads och Asige nybildade skolköksdistrikt, Hallands län, kungöres ledig. Sex (6) kurser å 30 arbetsdagar, aflönade med 100 kr. pr kurs och fritt vivre under arbetstiden, skola hållas under 1913 med början omkring den 10 januari. Platsen, som nu tillsättes för år, sökes före den 16 nästa december hos disponent G. Stenström, Berte pr Slöinge.

Lärlarinnetjänsten

vid Frösunda nyinrättade småskola, litt. d, inom Altuna församling, Västmanlands län, sökes hos skolrådet i Altuna, adress Fjärdhundra, före utgången af nästkommande december månad.

Skolan är nybyggd och synnerligen treflig. Läget nära Revelsta anhaltstation. Lön enligt lag. Särskild ersättning för undervisning i flickslöjd. Läkarebetyg fordras.

Simtuna, adress Fjärdhundra den 19 november 1912.

A. Hylander.

Ordförande i Altuna församlings skolråd.

Nyheter i bokhandeln!

Korsblomman. Kristlig kalender för 1913, redigerad af Pastorn *Efr. Rang.* Rikt illustrerad. 48 årg. Häft. 1: 50, kart. 1: 75, klotb. 2: 25.

Varde ljus! Nordisk missionskalender för 1913. Redigerad af Missionsdirektorn Pastor *J. Lindgren.* Rikt illustrerad. 21 årg. Kart. 1: 25.

God Jul! Julhälsning af Hofpredikanten *Fr. Hammarsten.* Pris 10 öre.

Bilder och tankar af Missionsdirektorn Pastor *Joh. Lindgren.* Häft. 75 öre, kart. 1 kr., klotb. 1: 25.

Hvad är det väsentliga i evangelium? Af Kyrkoherde *Frans Johansson.* Häft 25 öre.

Andaktsbok för män. Af Pastorerna *Kjeld Stub, Maroni och Hertzberg.* (Luthersk bogmission). Häft. 30 öre, klotb. 40 öre.

Andaktsbok för skolungdom af Pastor *Conrad Svendsen.* (Luthersk bogmission). Häft. 30 öre, klotb. 40 öre.

Friedrich von Bodelschwingh. En blick på hans lif af *P. F. von Bodelschwingh.* Bemynd. öfvers. fr. tyskan. Häft. 60 öre, kart. 80 öre.

Per Jakob Emanuelsson. Teol. Doktor och Kyrkoherde i Hellestad. Af *V. E.* Häft. 25 öre.

Habermans fosterson. Berättelse af *M. Rüdiger.* Öfvers. från tyskan af *Carla Thelin.* Häft. 1: 50, kart. 1: 75, klotb. 2 kr.

Thomas, landtprästen. Berättelse från reformationstiden af *Margareta Lenk.* Bemynd. öfvers. Häft. 1: 75, kart. 2 kr., klotb. 2: 25.

Berättelser om barn och för barn. Af *N. Fries.* Bemynd. öfvers. Häft. 1: 50, kart. 1: 75, klotb. 2 kr.

Ellens julfest m. fl. berättelser för de små af *Anna Olsson.* Häft. 50 öre, kart. 75 öre.

Farmors Heiner. Berättelse för ung och gammal af *M. v. O.* Häft. 10 öre.

Evang. Fosterlands-Stiftelsens Förlags-Expedition,
Stockholm 3.

Två mycket läsvärda böcker!

v. **Kepler: Mera glädje.**
Bemynd. öfvers. efter ett ex. af 65:te tusendet af *Cecilia Bååth-Holmberg.*
Häft. 2: 75, inb. 3: 75.

Lauritz Petersen: Sigrid,
ett samlifs historia.
Häft. 1: 25, inb. 2: 75.

A.V. CARLSONS BOKFÖRL. A.-B.

OBS.! Fredrika OBS.!

Bremer-Förbundets

Platsförmedling

— Klarabergsgatan 48. —

Allm. tel. 48 16. Riks tel. 27 62.

Å Fredrika Bremer-Förbundet finnas anmälda lektionsgivare, in- och utländska, hushållsbiträden af olika slag, barnfröknar, kontorsbiträden, gymnaster m. m.

Mottagningstid kl. 12-4.

Sprid Dagny!

En populär Skrifkurs är PER BORGHS "SVERGE"

Denna skrifkurs, som tillvunnit sig fackpressens enstämmiga erkännande, utmärker sig för lättlärd och vacker stil, smakfull förstklassig och anslående utstyrel.

Kursen omfattar 14 häften (ett för hvarje termin och två för fortsättningsskolan) samt är lämpad för alla slag af barndomsskolor. Texten äfven passande för tysta öfningar.

Skrifkursen "Sverige" är den fullständigaste som hittills utkommit på vårt språk.

Samtliga häften af kursen sändas som prof franko mot kr. 1: 25 i frimärken.

Gransholms Aktiebolag,
Gemla.

Skolmaterielafdelningen.

De första 13 banden

af Nordisk Familjebok säljas billigt vid snar uppgörelse. Svar till "Lärare", *Norrköping*, p. r.

Ny bok af Professor
Christopher Boeck.

Annas hemlighet.

Öfversatt från danskan af
M. Drangel.

OBS.! Denna bok är en fortsättning å *UNGA HJÄRTAN*, som utgått i tre svenska upplagor. Pris kr 3:25.

BOHLIN & C:os FÖRLAG.

HUSMODERNS KALENDER 1913

Inneh. fullständig almanack. Rikhaltigt, allmännyttigt innehåll. Framstående författare. Rikt illustrerad. Oumbärlig för husmödrar. Lämplig julklapp. Pris klotb. 1:25. I parti hög rabatt. I bokhandeln och på **LJNDBLADS FÖRLAG, Uppsala.**

Prenumerera på Dagny!

Mariannelunds Husmodersskola

med A och B-klasser för **hel- och halfbetalande elever** börjar nya kurser 10 januari, 26 mars och 10 juni. Undervisningen, som ledes af 7 erfarna lärarinnor utom föreståndarinnan, omfattar enklare och finare matlagning, bakning, dukning, uppläggning, serviettbrytning, servering, handarbete, väfnad, tvätt och glansstrykning. Förra vintern var endast denna afdelning besökt af mer än 100 elever samtidigt.

Kunskap är vägen till framgång!

Prospekt och brefsvvar mot 20 öre i frimärken.

Adr.: **Praktiska Skolan, Mariannelund.**

ALB. LINGSTRÖM.

Kvinnliga arbetsområden.

Utbildningskurser m. m.
Muntliga och skriftliga
upplysningar genom
**Fredrika-Bremer-
Förbundets Byrå,**

48 Klarabergsgatan.

**GYNNA DAGNYS
ANNONSÖRER!**

KÖPMANNABANKEN,

Fonder 4,000,000 kr.

Hufvudkontor:

Arsenalsgatan 9,

Afdelningskontor:

Södermalmstorg 8,**Sturegatan 32,**

Deposition	} 4½ %
Kapitalräkning	
Sparkassa	} 4 %

Fondafdelning. — Kassafack 15 kr.

**Doktorinnan Erikssons
Hvilo hem.**Postadr.: *Arvika*. — Naturskönt
läge. Billiga lefnadskostnader.**Wiréns** öfverfeta **LANOLINTVÅL** fina världens favorittvål.

Erhålles i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från

A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.) *Kgl. Hoflev.*
21 Lilla Vattugatan 2! - - - Stockholm.**A.-B. GAMLA SANTESSONSKA
TENNGJUTERIET**rekommenderar sina konst-
industriella tillverkningarFörsäljningslokal **HAMNGATAN 34****Mariannelunds Praktiska Skola
för män och kvinnor**

förbereder på **kortaste tid** till **realskole-** och **studentexamen** på såväl real- som latinlinjen, till folkskoleseminarier, statens landtbruksinstitut och högre afd. i Chalmers Tekn. Läroanstalt, har **Handelsinstitut** med lägre och högre afd. (underv. i stenografi, maskinskrifning och **maskinräkning**). **Teknisk Fackskola** med elektrisk, maskin-, byggnads-, kemisk, väg- och vattenbyggnadsafdeln. [elevarbeten prisbelönta], **Juridiskt Seminarium** för länsmansexamen, **Landtmannaskola** för småbrukare (utbildar äfven kontrollassistenter, förmän, inspektorer och förvaltare). **Husmodersskola** i tre afd. (skolkök A och B med undervisning i handarbete och väfnad [elevarbeten prisbelönta]), **Slöjdlärarinneseminarium** (elevarbeten prisbelönta). **Musikskola** (piano och orgel för hemmet och musikstudier) m. m.

Skolan har ett härligt läge på landet, 250 meter öfver hafvet med skogsluft. Egna välinredda hus. **Enda praktiska skola i Sverige, som för fram till studentexamen.** (8 togo student- och 13 realskoleexamen under sista läsåret).

Nytt läsår börjar **10 Jan.** och ny kurs i husmodersskolan dessutom 26 Mars.

Kunskap är vägen till framgång!

Prospekt och brefsvår mot dubbelt porto.

Nämn denna tidning!

Adr.: **Praktiska Skolan, Mariannelund.**

ALB. LINGSTRÖM.

Å P. A. Norstedt & Söners förlag:

Sverige under år 1674.*Lorenzo Magalotti.*

Kr. 5:00, inb. 6:50.

Med ann. och register af

C. M. Stenbock.

År 1674 besöktes vårt land af en framstående italienare, grefve Lorenzo Magalotti. Denne, som på samma gång var en lärd man, en snillrik författare och en duglig diplomat, har lämnat en hittills otryckt *Relazione del regno di Svezia nel 1674*, nu förvarad i statsarkivet i Florens. Läsaren måste beundra författarens flit och intelligens, då han ser hvilken ingående kännedom om vårt land denne under en jämförelsevis kort tid lyckats förvärfva. Boken prydes af ett tjugotal reproduktioner af upplysande samtida teckningar.

Societetsdamenfrån Hellas tid till våra dagar.
Emily James Putnam.

Kr. 4:00, inb. 6:00.

Skildrar öfverklasskvinnan under olika tidsperioder.

Grundraget i boken är väl snarast att visa, hvilken överklig varelse damen är som typ, onödigt och onyttigt skulle det tyckas — men likväl har hon gjort en insats i historien. I en rationell tid blir hon en anomaly, ett oting, men hon räddas genom sin anpassningsförmåga.

På **C. W. K. Gleerups** förlag har utkommit:**Dikten och diktaren**
af *Ewert Wrangel.*

Pris 3:75.

»En hvar, som intresserar sig för litterära företeelser, bör icke försumma att läsa denna bok, med hvilken professor Wrangel gjort en sådan betydande insats i den litterära forskningen. Då den dessutom är affattad på ett synnerligen *klart, distinkt*, i bästa mening *populärt* språk, är det att hoppas, att den i vida kretsar skall utöfva ett välgörande inflytande till förståelse och intresse för god och konstnärlig litteratur. Om boken når den spridning, den förtjänar, kommer dess inflytande på vår litterära smak att få en betydelse, hvars räckvidd för närvarande ej ens tillnärmelsevis kan öferskådas. (— i Göteborg, M.-p.)

Utkommit till julen:

Carmen Bangk

Roman af

Frida Åslund,

förf. till "Bangkeholm".

Pris 2:75.

*Hugo Gebers Förlag.***Lektioner i Linnésömnad**

(äfven blusar, barnkläder m. m.)

Praktisk metod, utan träckling.

Hvarje elev disponerar en symaskin.

KARIN EGNÉR, Stockholm.

Sibylleg. 36. R. T. 35 30. A. T. 21004.

EVA EGNÉR, Malmö.

Fersens väg 2. Tel. 4490, ev. 4083.

Kvinnliga Juridiska Byrån, Wallingatan 12.

Kontorstid ½ 10—4. Utför alla slags juridiska uppdrag. A. T. 18336

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Allmän pensionsförsäkring. Kvinnornas ställning.

Dagny 1913.

Upprop från Moderata Kvinnoförbundets styrelse.

Verkställande utskottets i L. K. P. R. svar till Moderata

Kvinnoförbundet.

Barnens julböcker. II. Af *Anna Harpen.*Några intryck från konferensen i Bryssel för bekämpande af den hvita slafhandeln. II. Af *Clara Wahlström.*

Insänd litteratur.

Notiser.

Föreningsmeddelanden.

**Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**